

Представяне на Българската култура по света – перспективи за развитие

С какво може да се представи една страна пред света? С култура , изкуство, наука , спорт. В сферата на културата България е страна която има изключително богато и ценно наследство. Как една страна представя културата си пред света? Да разгледаме с какво разполага една страна в музикално - културно отношение и как достига това до останалата част на света.

В музикалната култура се обособяват две главни части - творчество и изпълнителство. Те са неразделни части, тъй като без творчество изпълнителите няма какво да изпълняват, а от своя страна творчеството е само хартия и мастило без изпълнителството. По средата между творчеството и изпълнителството застава народната музика – при нея няма конкретен творец, а изпълнителят има само значението на проводник, той няма функцията на интерпретатор. От своя страна творчеството се разглежда според стилове. В България грубо разделени те са поп музиката, която в повечето страни остава на местно равнище, като изключим поп музиката на САЩ и други малки изключения, чалгата – която е музика за заведения и ресторанти, това не е музика с която може да се похвали една страна, и класическата музика. В България класическата инструментална, вокална и симфонична музика, започва да се развива в края на 19, началото на 20 век. В композиторските школи остават имена на уникални композитори като Владигеров, Стайнов, Веселин Стоянов, Константин Илиев и др. Ние познаваме Хачатурян – Армения, Енеску – Румъния или Вила Лобос – Бразилия, но имената на българските композитори отсъстват от световната музикална библиотека.

В инструменталната музика изпълнителите се делят по съответните стилове, които споменах, като тук прибавяме и джаз изпълнителите.

За да бъде творчеството на една страна представено по света, то първо трябва да бъде изпълнено на високо ниво и трябва да е обичано и силно ценено в същата тази страна. В България и двете условия отсъстват. За да е изпълнителството на високо ниво, то трябва да се създаде конкурентна среда. В България конкурентната среда започва да изчезва. Когато аз завърших музикалното училище 50% от съучениците ми заминаха да учат в чужбина. Те не се върнаха, те работят там. Искам да стане много ясно, че това определено не е изнасяне на българска култура в чужбина, това е изнасяне на културния потенциал и на работна ръка в чужбина. За да бъде

изнесен един хубав и качествен продукт в чужбина, първо трябва да бъдат задържани бъдещите музиканти на една страна. Това означава да им се предложат добри условия и справедливо възнаграждение за бъдещата им работа в тяхната страна, а нацията да познава културата си и ценностите си. Това става като всички влиятелни медии, телевизии и радиа започнат да обръщат голямо внимание на културния живот в страната. В България телевизиите имат обратно на възпитаваща функция и занимават хората предимно с политика и чалга.

Да разгледаме как се възпитава младежта в Германия. В учебната програма на немските ученици присъства задължително посещаване на опера, симфонични концерти и образователни концерти. Една страна като Венецуела, в момента, е известна с най-добрия младежки симфоничен оркестър в света. Наброяващ повече от 120 души, страната инвестира огромни средства за поддръжката на този оркестър, като музикантите в него първо се подготвят в пет други оркестри, а след конкурс, те биват селектирани, за да свирят в оркестъра „Симон Боливар”. По този начин оркестърът достига много високо изпълнителско ниво. Това се нарича държавна културна политика. Аз като диригент на филхармония „Пионер” – също младежки оркестър, срещам много трудности, сред които главните са недостиг на кадри и слаба мотивация за работа. Филхармония „Пионер” е създадена преди 60 години от маестро Влади Симеонов и е била визитната картичка на България. Страната е инвестирала в този състав, който през годините е изнасял концерти пред многобройна публика в САЩ, Бразилия, Италия, Англия, Франция, Германия и много други. Филхармония „Пионер” е първият по рода си в света младежки оркестър, по чиито образец се създават такива оркестри най-напред в бившия социалистически лагер, а по-късно и навсякъде. Сега за съжаление оркестърът не може да се похвали с толкова големи успехи.

Отново се връщаме в Германия, където при явлението икономическа криза, всички университети в страната свалят цените на висшето образование, а в някои то става безплатно, както в град Есен например. Каква е логиката? По време на криза държавата залага всичко на младите, за да може по-късно бъдещата интелигенция да ръководи добре дъжвата. В България образованието става все по-скъпо и недостъпно. През 2006г. таксата в музикалната академия например беше 190лв. на семестър, за сравнение сега през 2012г. е 550лв. Ако една страна иска да представи културата си в чужбина, първо трябва да осигури достъпно обучение на високо ниво,

както и постоянен контрол и проверки, на това което се изучава и се случва в образователната система. Особено важно е и осъвременяването на образователната концепция, като фокусът на внимание се измести от теорията и се концентрира върху практическата част.

Има няколко начина един културен продукт да достигне до света. Това са телевизиите, радиото, звукозаписната дейност и продажби, интернет и живото изпълнение в концертните зали. Все пак в България има много таланти и има неща, които могат да бъдат показани. Защо обаче те не достигат до света.

В България липсва медиатор или така да се каже импресарио, който да вземе готовия продукт и да го покаже на пазара, тоест продукт има, купувач – има, но няма кой да ни заведе на пазара, за да предложим стоката си. За това държавата трябва да спомогне, като се превърне в проводник и рекламатор на българската култура и използва инструменти за представянето на състави в чужбина и довеждането на чужди състави у нас. Има нужда от създаването на орган, който да кореспондира и да показва качествените продукти в другите страни. Без такъв орган оставаме на положение в което сме – всеки сам се оправя. Освен това главна задача на изпълнителите трябва да е представянето на български творби в чужбина, за да достигне българската класика до световния подиум, за това държават трябва да толерира и насърчава подобни изяви. Всъщност най-ценни в музикалната култура на България са българският натурален фолклор и българската класическа музика.

Ние имаме световно известни инструменталисти и певци, но тяхната популярност е плод единствено на техните усилия, а имената има са споменавани повече по света, от колкото в България. Българите трябва да научат за своите творци и изпълнители и да ги поддържат и уважават, защото те биха били облика на нашата страна. И отново ще наблегна, една страна може да се похвали единствено с културата си, науката и спортните си постижения и с нищо друго.

Любомир Любомиров Денев